

Agenda QA-team ROSA

Dinsdag 29 september 2026, 10:00-12:00

1. **Opening, mededelingen, verslag en acties** – 10 minuten
2. **Voortgang - Uitwerken referentiecomponenten & applicatieservices (Epic 036)** – 20 minuten
3. **Tussenresultaat - Standaarden en afspraken koppelen aan ROSA-concepten (Epic 035)** – 15 minuten
4. **Wijzigingsvoorstel - Proces- en informatiemodellen ROSA mbt resultaten** – 20 minuten
5. **Update onderwijssemantiek** – 20 minuten
 1. **Resultaat - URI-strategie**
 2. **Voortgang - Afsplitsing FORA Begrippenkader van ROSA Begrippenkader**
 3. **Voortgang - Ontwikkelingen onderwijsbegrippen.nl**
 4. **Resultaat – Nieuw voorgestelde begrippen en Herziene begrippen**
6. **Voortgang - Ketenprocesmodel deelnemerbegeleiding (Epic 038)** – 20 minuten
7. **Werkvoorraadoverzicht en prioritering** – 5 minuten
8. **Rondvraag en afsluiting** – 5 minuten

1. Opening, mededelingen, verslag en acties

Er is zover we kunnen nagaan geen formeel verslag gemaakt van de vorige keer. We hadden toen ook maar een korte meeting waarin we met name de startnotitie/PvA van een tweetal nieuwe werkpakketten hebben besproken, die nu ook op de agenda staan. Verder is toen naar de verwerking gekeken van de omzetting van 4 naar 6 ketendomeinen (de aanpassingen waren inhoudelijk al eerder goedgekeurd) of dat goed was doorgevoerd in de ROSA wiki.

En het nog openstaande actiepunt *Viewpoint-specificaties voor modellen IV-domeinen* dat vanuit het QA-team was gevraagd is beoordeeld en goedgekeurd:

<https://rosa.wikixl.nl/index.php/IV-procesmodel>

<https://rosa.wikixl.nl/index.php/IV-inrichting>

<https://rosa.wikixl.nl/index.php/IV-Inrichtingsscenario>

<https://rosa.wikixl.nl/index.php/IV-inrichtingssjabloon>

De meeting van 18 augustus is niet doorgegaan omdat er geen substantiële onderwerpen te agenderen waren op dat moment.

2. Uitwerken referentiecomponenten & applicatieservices (Epic 036)

Een van de bevindingen die zijn gedaan nav de omzetting naar 6 ketendomeinen is dat de referentiecomponenten in de ROSA dringend een update nodig hebben. Deze wens was al in december 2025 in het QA-team geuit en is toen al als werkpakket (Epic 036) op de werkvoorraad geplaatst.

In de afgelopen periode is onderzoek gedaan naar de informatie- of business objecten in de HORA, MORA, FORA, Edu-V en NPULS en die te vergelijken met de huidige ROSA-referentiecomponenten. Dat heeft geleid tot 10-15 ontbrekende referentiecomponenten die we aan ROSA toe willen voegen. Bovendien zullen een aantal bestaande referentiecomponenten aangepast worden zodat de betekenis beter overlapt.

De beoordeling is uitgevoerd op zowel de beschrijving van de referentiecomponenten als op de plek waar ze in de architecturen zijn opgenomen. Een gelijke of verwante naam geldt niet als voldoende bewijs voor gelijkheid. Doel, verantwoordelijkheid, objecten, eigenaar en gebruikscontext zijn meegewogen.

Het werk is nog niet zodanig afgerond, dat we dit al als wijzigingsverzoek kunnen agenderen. Rondom de selectie van de nieuw toe te voegen referentiecomponenten zijn er nog wat vragen en kwesties die we nog verder moeten uitwerken. Een aantal ervan willen nu voorleggen aan het QA-team en met deze input de afronding een stukje verder brengen.

De kwesties zullen in de meeting via een korte presentatie worden voorgelegd.

Gevraagde actie QA-team

- Input geven bij de gepresenteerde kwesties.

Aanvullend is er ook behoefte geuit om applicatieservices te gaan opnemen in de ROSA en die te relateren aan de referentiecomponenten. Deze actie is nog niet uitgevoerd. In het kader van het ketenprocesmodel *Toepassen leermiddelen* is ooit wel een eerste aanzet gemaakt zodat referentiecomponenten aan ketenprocesstappen konden worden gekoppeld:

https://rosa.wikixl.nl/index.php/Toepassen_leermiddelen#Referentiecomponenten

We stellen voor om dit deel van de epic af te splitsen en er een apart werkpakket van te maken. Daarmee kan de voortgang ook beter gemonitord worden en kan het werk aan de referentiecomponenten als zelfstandig werkpakket afgerond worden.

Gevraagde actie QA-team

- Accorderen van splitsen van Epic 036 in twee werkpakketten:
 - Update van de referentiecomponenten (Epic 036)
 - Uitwerken van applicatieservices (Epic 40).

3. Standaarden en afspraken koppelen aan ROSA-concepten (Epic 035)

Om standaarden en afspraken effectief te kunnen koppelen aan ROSA-concepten hadden we eerst nog de uitdaging om die op te nemen in de ROSA en actueel te houden. Opnemen van de bij Edustandaard geregistreerde standaarden en afspraken was in principe eerder al gedaan maar was een handmatige actie waarbij we aanpassingen in de registratie (nieuwe standaarden, aanpassingen in status, gebruiksadvies etc.) voortdurend ook handmatig moesten monitoren. De wens om ook andere standaarden (bijv. een selectie uit het Forum Standaardisatie of uit internationale standaarden) op te nemen en te koppelen is tot nu toe niet gedaan omdat we geen goede bron hadden die we daarvoor (semi-)automatisch konden ontsluiten en dus teveel beheerlast opleverde.

Hiervoor is er nu een oplossing bedacht waarin zowel de standaarden/afspraken vanuit Edustandaard, de lijsten van Forum Standaardisatie en een selectie van voor het onderwijs relevante standaarden bij elkaar brengt in een vergelijkbaar format (in Excel). De update vanuit Edustandaard en het Forum naar dit format gebeurt (semi-)automatisch met behulp van AI. Met dit format is via een script een input naar de beheeromgeving van de ROSA (Archi) uit te voeren.

De update van de pagina's die vallen onder ROSA Standaarden en afspraken

(https://rosa.wikixl.nl/index.php/Standaarden_en_afspraken) is hiermee bewerkstelligd.

Gevraagde reactie QA-team:

- Is het zinvol op alle relevante Forum-standaarden ook in de ROSA op te nemen en te tonen in hetzelfde format? NB de vraag wat relevant is, is lastig te beantwoorden. Ons voorstel is om ook standaarden als PDF-a en XML over te nemen maar niet de specifieke standaarden voor andere werkingsgebieden (bijv <https://www.forumstandaardisatie.nl/open-standaarden/aquo-standaard> van de Waterschappen of [EML NL](#) voor de verkiezingsgegevens van de Kiesraad).
- Voor het tonen kunnen we volstaan met een opsomming in een tabel op een aparte pagina ipv de indeling per keten- en IV-domein.
- Idem dito voor internationale standaarden zoals die van 1-EdTech.

Een uitgewerkt voorstel over hoe we gaan koppelen aan andere ROSA-onderdelen incl. visualisaties is nog niet uitgevoerd. Daarvoor hebben we een aantal vragen opgesteld die richting aan de uitvoering moeten geven:

- Wat heeft de meeste toegevoegde waarde voor het koppelen aan standaarden: aan ketenprocessen c.q. IV-processen (of zelfs ketenprocesstappen), ketenvoorzieningen, ketensamenwerkingen, scenario's?
- Moeten er visualisaties komen die relaties vanuit beide kanten tonen: dus bij visualisatie van een ketenproces zie je de relevante standaarden en afspraken en bij een visualisatie van een standaard zie je de relevante ketenprocessen c.q. IV-processen?

Koppelen aan ketensamenwerkingen heeft ogenschijnlijk weinig toegevoegde waarde want:

- Bij een ketensamenwerking hoort een specifieke afspraak, dus ben je snel klaar. Afspraken die op zichzelf wel weer bestaan uit andere standaarden en afspraken, maar willen we dat allemaal in de ROSA gaan modelleren? Een ketenpartner die in zo'n ketensamenwerking participeert zal daar interesse in hebben maar waarschijnlijk dan meer gebaat zijn bij een doorverwijzing naar de details van de afspraak waarin dat ook aan de orde komt.
- Zoveel ketensamenwerkingen met een bij Edustandaard geregistreerde afspraak hebben we ook nog niet, vier in principe nu: Edu-V afsprakenstelsel, Logistiek Proces Doorstroomtoets po, Examens vo, OKE.

Een side-effect van de eerste activiteiten is een uitwerking plus visualisatie waarbij een ketensamenwerking en de onderliggende afspraak zijn gerelateerd aan onder meer de ketenprocesstappen waar die samenwerking zich op richt. In het QA-team laten we een eerste schets zien van zo'n uitwerking. Dit valt goed beschouwd onder Epic 023 (*Ketensamenwerkingen uitwerken*).

Gevraagde reactie QA-team:

- Zijn dit soort uitwerkingen in het kader van de ROSA relevant om als referentie op te nemen en te gebruiken bijv. als aanvulling op ROSA-scans?
- Hoewel de prioriteit van deze epic laag is (4), kunnen we bij een positief antwoord op de bovenstaande vraag voor een van de ketensamenwerkingen de view verder uitwerken en een volgende keer inhoudelijk laten beoordelen?

4. Wijzigingsvoorstel proces- en informatiemodellen ROSA mbt resultaten

Zie document: *2026-09 Wijzigingen Informatiemodellen ROSA mbt resultaten*

Directe aanleiding tot dit wijzigingsverzoek zijn de bijeenkomsten van de tijdelijke Edu-V werkgroep “Results vs progress” geweest. Bij Edu-V zag men in hun uitwerkingen en afspraken discrepanties tussen de resultaten van toetsen en wat daar verder mee werd gedaan en die van leren in een bredere context. Niet elke uitkomst van een leeractiviteit, waaronder toetsen ook kan worden geschaard, leidt tot een (formele) beoordeling. Een uitkomst kan ook worden ingezet om de voortgang te monitoren en de volgende stappen in het leerproces en zelfs de leerroute te bepalen.

Dat inzicht kwam eigenlijk heel goed overeen met wat we in de ROSA al hadden uitgewerkt in “Administreren en monitoren resultaten”

(https://rosa.wikixl.nl/index.php/Administreren_en_monitoren_resultaten) maar de uitwerking in de ROSA paste niet goed op die van Edu-V. Dat had vooral te maken met de definitie en positionering van het object “leerresultaat” en daaraan gerelateerd “vastgelegd leerresultaat”, “toetsresultaat” en “onderwijsresultaat”. Die frictie was eerder ook al bij de Edustandaard-afspraken *Logistiek proces Doorstroomtoets po* en *Centrale Examens VO* opgemerkt.

Dat heeft geresulteerd in een herpositionering en deels ook herdefiniëring van die objecten in de relevante ketenprocessen en ketenprocesmodellen. Dit heeft tevens impact op de conceptuele informatiemodellen in de ROSA. In de bijgaande powerpoint zijn alle wijzigingen en de impact op de diverse modellen uitgewerkt.

Tevens hebben deze aanpassingen ook een andere blik op het ketenproces *Toetsen* opgeleverd. De herpositionering van “Toetsresultaat” vraagt om het toevoegen van minimaal een extra ketenprocesstap. Maar dat is slechts een eerste aanpassing die we nu voorstellen door te voeren. In een volgende ronde willen we Toetsen gaan uitwerken als een inrichtingsscenario van drie ketenprocessen. Hiervoor is echter aanvullende analysewerk nodig plus de nodige afstemming. Daarom presenteren we dit nu als voornemen.

Afstemming met Edu-V zit in de pijplijn maar zal mogelijk niet voor het QA-team al gedaan zijn. Dit kan nog leiden tot bijstelling van de voorstellen.

Gevraagde reactie QA-team:

- Zijn de 6 wijzigingen en de 3 foutcorrecties akkoord en kunnen ze met een positief advies aan de AR worden voorgelegd ter vaststelling? Dit onder voorbehoud dat er geen ingrijpende wijzigingen uit de afstemming met Edu-V komen.
- Is het voornemen om het ketenproces *Toetsen* te gaan modelleren als een inrichtingsscenario duidelijk genoeg en kunnen we hiermee verder gaan?

5. Update onderwijssemantiek

5.1. URI-strategie

Zie document: *2026-09 URI Strategie voor begrippenkaders in het onderwijs*

Voor de begrippenkaders uitgewerkt conform de NL-SBB-standaard die onder het beheer vallen van Edustandaard c.q. Kennisnet is een URI-strategie opgesteld om die begrippenkaders en begrippen (en eventueel ook collecties) te voorzien van een eenduidige URI-structuur.

Deze strategie (structuur en routing) wordt aanbevolen om ook voor andere begrippenkaders in het onderwijs te gaan hanteren. De invulling van de onderdelen (domain, reference) zal echter vaak anders zijn.

Gevraagde reactie QA-team:

- Kan deze URI-strategie worden vastgesteld in de AR?

5.2. Voortgang - Afsplitsing FORA Begrippenkader van ROSA Begrippenkader

Het ROSA Begrippenkader bevatte een grote hoeveelheid begrippen die waren afgeleid van informatieobjecten uit de FORA. Deze waren te filteren via de collectie FORA. Een groot aantal van die begrippen (meer dan 100) worden alleen gebezigd in het funderend onderwijs. Met de introductie van een beheermanager waarmee meerdere begrippenkaders kunnen worden beheerd, kon de wens om een eigen FORA Begrippenkader op te stellen waarin fo-specifieke begrippen zijn opgenomen gehonoreerd worden. In een aantal selectierondes zijn deze fo-specifieke begrippen aangemerkt om opgenomen te worden in een eigen FORA Begrippenkader en daarmee verwijderd uit het ROSA Begrippenkader.

Verder zijn een 100-tal begrippen uit de ROSA ook relevant voor het funderend onderwijs en worden die dan ook opgenomen in het FORA Begrippenkader. Het gaat hier om 1-op-1 hergebruik, waarbij de URI van zo'n hergebruikt begrip die van het ROSA Begrippenkader blijft.

Gevraagde reactie QA-team:

- Notie nemen van deze ontwikkeling.

5.3. Voortgang - Ontwikkelingen onderwijsbegrippen.nl

Zie: <https://onderwijsbegrippen.nl/nl/>

Onderwijsbegrippen.nl is onderdeel van de dienst Onderwijsbegrippen die bij Edustandaard is ondergebracht. De dienst bestaat uit een beheermanager en uit een platform waarop diverse begrippenkaders in het onderwijs (ook die elders beheerd worden) zijn samengebracht en waarmee onder meer integraal gezocht kan worden over alle begrippenkaders heen maar ook diverse vormen van distributie wordt ondersteund. De huidige inrichting van onderwijsbegrippen.nl is nog gebaseerd op de software waarop ook BegrippenXL draait, maar dat gaat in 2026 veranderen. Het platformsoftware wordt aangepast en gaat de publicatie en distributie van begrippenkaders beter ondersteunen. Vanuit Edustandaard en Kennisnet zijn requirements voor deze aanpassing ingebracht die ook zullen worden geïmplementeerd. De werkgroep Onderwijssemantiek is ook betrokken bij het testen en beoordelen van de aanpassingen. Belangrijkste aanpassingen zijn:

- Ondersteuning van het volledig tonen van de NL-SBB-structuur.
- Betere zoek- en filtermogelijkheden.
- Een gebruikersvriendelijkere look-and-feel.
- Meer mogelijkheden om zelf informatiepagina's te onderhouden.

Gevraagde reactie QA-team:

- Notie nemen van deze ontwikkeling.

5.4. Resultaat – Nieuw voorgestelde begrippen en Herziene begrippen

Zie: *010 - 2026-Q3 Begrippen - Herzien en opnieuw voorgesteld en Voorgesteld (nieuw)*

In de afgelopen maanden zijn een aantal begrippen herzien en een aantal begrippen nieuw opgevoerd. Deze worden nu voorgesteld om op te nemen in het ROSA Begrippenkader. De wijzigingen zijn naar aanleiding van:

- de inhoudelijke beoordeling die bij de afsplitsing van fo-begrippen vanuit het ROSA Begrippenkader naar het FORA Begrippenkader is uitgevoerd,
- de herdefinitie van de "resultaten" (agendapunt 4)
- de afstemming met Edu-V over begrippen als "leermiddel", "leermateriaal", "toetsscore" etc. Onderbouwing voor de gewijzigde beschrijvingen (definitie etc.) zijn te vinden in het document *009 - Wijzigingsverzoek voor leermiddel, leermateriaal, onderwijsmateriaal etc.*

Afstemming met Edu-V zit in de pijplijn maar zal mogelijk niet voor het QA-team al gedaan zijn. Dit kan nog leiden tot bijstelling van de voorgestelde begripsbeschrijvingen.

Gevraagde reactie QA-team:

- Kunnen de voorgestelde nieuwe en de herziene begrippen worden vastgesteld in de AR?

NB Nieuwe en gewijzigde FORA-begrippen hebben op dit moment geen eigen vaststellend gremium. Daarom komen ze in het QA-team en de AR ook langs voorlopig. Mochten die ook relevant zijn voor andere werkingsgebieden (mbo, ho) dan kunnen ze hergebruikt of geadopteerd worden in het ROSA Begrippenkader en mogelijk later in eigen MORA en HORA Begrippenkaders.

6. Voortgang - ketenprocesmodel deelnemerbegeleiding (Epic 038)

Achtergrondinformatie: *2026-05-19 PvA uitwerking ketenprocesmodel deelnemerbegeleiding*

Zie document: *Vraag QA team vaststelling ondersteuningsbehoefte*

Het wijzigingsverzoek is in de AR van 14 april goedgekeurd. De aanpak (PvA) die we volgen is op 19 mei besproken en met een aantal kleine aanpassingen goed bevonden door het QA-team. Op basis van de eerste uitwerking zijn er een aantal vragen die we de leden van het QA-team willen voorleggen, zowel over de inhoud als over het te volgen vervolgproces. Deze vragen zullen in een presentatie worden gegoten en vooraf in een document worden gedeeld.

Gevraagde reactie QA-team:

- Reflecteren op de vragen.
- Zitten we op de goede weg met de uitwerking?

- Hoe kijkt men (nu) naar de gekozen scope?
- Zijn er zaken die nu al gemist worden?
- Welke partijen zouden we eventueel nog moeten consulteren bij de uitwerking?

7. Werkvoorraadoverzicht en prioritering

Het werkvoorraadoverzicht staat op <https://rosa.wikixl.nl/index.php/Werkvoorraadoverzicht>.

Gevraagde reactie QA-team:

- In elke QA-team meeting is het mogelijk om op- en aanmerkingen alsmede voorstellen voor andere prioritering in te brengen.

8. Rondvraag en afsluiting

Volgende bijeenkomsten in 2026

- Dinsdag 3 november (10:00 - 12:00)